

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha a soudců
JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Zimy v právní věci

žalobce: X, narozený X
bytem X
t.č. Věznice Pankrác, P.O. Box 5, 140 57 Praha 4

proti
žalované: Česká advokátní komora, IČO 66000777
sídlem Národní 16, 110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 7. 2021, č.j. 10.01-000313/21-011

takto:

- I. Rozhodnutí České advokátní komory ze dne 13. 7. 2021, č.j. 10.01-000313/21-011 se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované, kterým byla zamítnuta jeho žádost o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní pomoci podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“).

Žaloba

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že mu bylo odmítnuto zastupování pro podání ústavní stížnosti, kde žalovaná argumentuje četností žádostí žalobce u žalované, nadužíváním institutu určení advokáta a také bez jakéhokoli opodstatnění udává předem obsah ústavní stížnosti, kterou by žalobce podal, což považuje za nepřípustné. Současně žalobce žádal o přiznání nákladů řízení, o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů.
3. Městský soud usnesením ze dne 12. 1. 2022, č.j. 11 A 158/2021 – 35, žalobci přiznal osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu a současně zamítl jeho žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů. Usnesení nabylo plné moci dne 18. 1. 2022.

Vyjádření žalované

4. Žalovaná ve vyjádření k podané žalobě uvedla, že i pokud by se měla hodnotit pouze kvantita žádostí žalobce, podal žalobce 75 žádostí, sice za 16 let, ale i tak vychází víc jak jedna žádost na jeden roční kvartál. Jde tedy typicky o zneužívání institutu určování advokátů. Dále pak odkázala na důvody uvedené v napadeném rozhodnutí a zdůraznila, že vycházela z odůvodnění usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 13. 4. 2021, č.j. 13 To 96/2021-640, ve kterém odvolací soud konstatoval, že obdobné výhrady a návrhy učinil žalobce již v původním řízení (skončeném v roce 2005) a v dalších řízeních v této věci.

Správní spis

5. Ze správního spisu předloženého žalovanou soud zjistil, že žalobce nejprve požádal o zaslání tiskopisu žádosti o určení advokáta, které bylo vyhověno. Žádost o ustanovení advokáta k poskytnutí právní služby - podání a zastoupení v ústavní stížnosti před Ústavním soudem ČR proti rozhodnutí KS v Hradci Králové – pobočka Pardubice, č.j. 13 To 96/2021-640, ze dne 13. 4. 2021, podal nejprve nikoli na typizovaném formuláři a následně dne 31. 5. 2021 na typizovaném formuláři. Po té byl vyzván k doložení rozhodnutí, jichž se měla předmětná ústavní stížnost týkat.
6. Napadeným rozhodnutím žalovaná žalobci advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby neurčila.

Posouzení věci soudem

7. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů [(§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

8. Žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná.
9. Při posouzení důvodnosti podané žaloby soud vycházel z následující právní úpravy:
10. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii „[t]en, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí
  - a) právní porady podle § 18a nebo
  - b) právní služby podle § 18c.“
11. Podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii „[k]omora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.“
12. Žalobce v podané žalobě namítá, že žalovaná nesprávně argumentuje četností žádostí žalobce a nepřipustně předjímá obsah ústavní stížnosti i rozhodnutí ústavního soudu.
13. Lze přisvědčit tvrzení žalované, že smyslem určení advokáta není zajištění generální právní pomoci ve všech žadatelem vedených sporech a řízeních. Tento institut má naopak zajistit „*bezplatný přístup k právní pomoci (v jedné individuální věci) těm účastníkům řízení, kteří ji v konkrétní životní situaci skutečně potřebují a nemohou si ji sami dovolit,*“ jak například shrnul Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 24. 11. 2021, č. j. 2 As 159/2021-105, (dostupný, stejně jako ostatní citovaná rozhodnutí, na www.nssoud.cz)
14. Z napadeného rozhodnutí je patrné, že žalovaná odůvodňuje neurčení advokáta ze dvou důvodů, a to z důvodu zneužití práva na poskytnutí bezplatných právních služeb ze strany žalobce z důvodu četnosti podaných žádostí, a z důvodu, že se jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, což dovozuje z možného obsahu ústavní stížnosti.
15. Pokud jde o první důvod, tedy zneužití práva, je patrné, že jej žalovaná odůvodňuje pouze tvrzením, že eviduje ve svém systému 75 žádostí žalobce o určení advokáta, přičemž mu bylo vyhověno ve 41 případech. Městský soud v Praze nevyklučuje, že mnohonásobné a opakované podávání žádostí o určení advokáta může být v obecné rovině indikátorem „*sudičství*“ žadatelů, resp. zneužívání institutu určení advokáta. Neobstojí ale samostatně, bez bližšího odůvodnění. Žalovaná však při učinění závěru o zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc ze strany žalobce neodkázala např. na povahu sporů, pro něž byl historicky žalovanou advokát žalobci určován, a není tedy patrné, zda se skutečně jednalo či nejednalo o legitimní obranu práv žalobce.
16. Městský soud v Praze má za to, že na případ žalobce lze obecně aplikovat přístup předestřený Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, kde bylo k problematice zneužívání institutu osvobození od soudních poplatků uvedeno následující: „*I když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namístež přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprýt, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu*

k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem životní sféry účastníka (netýkají se, a to ani nepřímě, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).“

17. Podle zdejšího soudu lze popsany přístup analogicky uplatnit na institut určení advokáta právě s ohledem na podobný účel, který oba instituty sledují, a na legitimní snahu předcházet jejich zneužívání. Když Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 8. 2021, č. j. 5 As 186/2021-15 potvrdil závěr správního orgánu, že žadatel se dopustil svou žádostí zneužití institutu určení advokáta, konstatoval, že v daném případě *„[s]ama četnost stěžovatelem vedených sporů by nevedla k závěru o zneužití práva, podstatná je však povaha těchto sporů, z nichž není patrné, že by se skutečně jednalo o legitimní obranu práv a oprávněných zájmů stěžovatele, naopak vše nasvědčuje tomu, že smyslem je pro stěžovatele samotné vedení těchto sporů.“*
18. Jak soud již výše uvedl, žalovaná se v napadeném rozhodnutí omezila při učinění závěru o zneužití práva na pouhé uvedení počtu evidovaných žádostí podaných žalobcem, avšak nijak se nesnažila vypořádat s problematikou povahy daného řízení ani dříve vedených řízení, případně s otázkou, zda tato řízení nemají vztah k podstatným okolnostem životní sféry účastníka (srov. analogicky např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2021, č. j. 5 As 199/2021-24). Přitom právě při posuzování možnosti zneužití institutu určení advokáta mají posledně jmenované skutečnosti větší vypovídací hodnotu.
19. Za řádné posouzení povahy daného řízení, pro které žalobce o určení advokáta žádal, totiž nelze dle soudu považovat žalovanou uvedený odkaz na usnesení ústavního soudu, ani tu část odůvodnění napadeného rozhodnutí, ve které žalovaná v podstatě předjímá obsah ústavní stížnosti, když uvádí, jaké námitky by asi mohl žalobce vznést v ústavní stížnosti a do jaké role by těmito případnými námitkami stavěl ústavní soud. Na základě této, dle soudu nedostatečné argumentace, pak žalovaná dovozuje zjevně nedůvodné uplatňování nebo bránění práva ve smyslu ust. § 18 odst. 5 zákona o advokacii.
20. Účastník řízení zřejmě nedůvodně uplatňuje právo zpravidla tehdy, je-li již ze samotných údajů účastníkem tvrzených bez dalšího nepochybné, že jeho požadavku nemůže být vyhověno. Musí se tedy jednat o zjevně neúspěšný návrh. Výkladem pojmu *„zjevně neúspěšný návrh“* jako tzv. neurčitého právního pojmu, se Nejvyšší správní soud věnoval např. v rozsudcích ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, a ze dne 20. 5. 2021, č.j. 9 As 73/2021 - 14, ve kterých uvedl, že *„[z]jevná neúspěšnost návrhu by však podle názoru Nejvyššího správního soudu měla být zjistitelná bez pochyb okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování (např. opožděnost kasační stížnosti)“*. V rozsudku ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72, tento náhled potvrdil. Pojem *zjevně neúspěšný návrh* „je třeba interpretovat za použití gramatického a logického výkladu a s přihlédnutím k aktuální judikatuře. Uvedenému pojmu lze proto podřadit takové návrhy, jejichž neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjistitelná. Takovým ‚zjevně neúspěšným návrhem‘ může být např. opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení, povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení.“

21. Žalovaná však žádné zjevné důvody, ze kterých by vyplývala nesporná a jednoznačná neúspěšnost ústavní stížnosti, neuvádí, a z napadeného rozhodnutí tak nelze zjistit, z jakého důvodu dospěla žalovaná k závěru o naplnění i druhého důvodu pro neurčení advokáta, tedy závěru o zjevně bezdůvodném uplatňování nebo bránění práva ze strany žalobce, když své závěry staví pouze na domněnkách o tom, jaké by eventuálně žalobce uvedl v ústavní stížnosti námitky a jak by o těchto pravděpodobně uplatněných námitkách mohl ústavní soud rozhodnout. Ani tento závěr však bez dalšího nemůže obstát.

Závěr a náklady řízení

22. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, neboť žalovaná neodůvodnila dostatečně své závěry, ve kterých hodnotí žalobcovu žádost jako zneužití práva a zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva ve smyslu § 18c odst. 5 zákona o advokacii. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Přestože žalobce tuto vadu rozhodnutí výslovně nevytkl, soud je povinen se z úřední povinnosti otázkou přezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí zabývat.
23. Městský soud v Praze tak dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí zrušil bez jednání pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
24. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V něm se žalovaná v návaznosti na závěry obsažené v tomto rozsudku bude znovu zabývat žádostí žalobce.
25. O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce byl v řízení o žalobě plně úspěšný, proto mu náleží plná náhrada nákladů řízení. Žalobce nebyl v řízení právně zastoupen a jako procesně nezastoupenému účastníku řízení mu nemůže být přiznána náhrada nákladů řízení stanovené paušální částkou podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 o.s.ř. a § 89a exekučního řádu, nýbrž soud musí i nadále vycházet z nákladů, jejichž vynaložení bylo prokázáno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2014, č.j. 6 As 135/2015-79). Žalobce však v projednávané věci vynaložení nákladů soudu neprokázal, a proto soud ve výroku II. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 SŘS a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž

směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 14. března 2023

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu